

Kompozitor Ivan Brkanović

o 50-toj obljetnici rođenja našega umjetnika rodom iz Boke Kotorske

Dr. Ivan Esih, Zagreb

1956. godine četiri naša istaknuta kompozitora navršili su pedeset godina života. Najprije je proslavio 50 godina života kompozitor, dirigent i direktor Hrvatskoga kazališta na Rijeci Boris Papandopulo (rođen 25. II. 1906. u Honeffu na Rajni). Iza njega je na vršio pedeset godina života prof. Miroslav Magdalenić (rođen 14. VII. 1906. u Čakovcu), autor simfonija, simfonijskih plesova, kantata i autor knjige »Škole za klavir« (1952). Profesor kompozicije na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, plodni kompozitor Milo Cipra, pisac filmske i scenske muzike rodio se 13. X. 1906. u Varešu (Bosna).

Najmlađi je pedesetogodišnjak Bokelj hrvatski kompozitor današnji direktor Državnog simfonijskog orkestra u Zagrebu Ivan Brkanović, koji se rodio u Škaljarima (Boka Kotorska) 27. XII. 1906. godine u seljačkoj porodici. Poslije svršene srednje škole učio je kompoziciju na zagrebačkom Konzervatoriju kod uglednih profesora: rođenog Dubrovčanina Blagoja Berse (1873—1934), autora triju opera i brojnih muzičkih djela i kod prof. Frana Lhotke (rodio se 1883 u Vožicama, Česka).

Svoje muzičke studije upotpunio je Brkanović na »Schola Cantorum« u Parizu (Lefebvre). Kao pedagog radio je Brkanović na srednjim i muzičkim školama u Zagrebu, zatim u Operi Hrvatskog narodnog kazališta, a sada je direktor Državnog simfonijskog orkestra u Zagrebu.

Ivan Brkanović je plodan kompozitor: napisao je pet simfonija, nekoliko orkestralnih kompozicija (Živo srce u mrtvom gradu — posvećeno Perastu; Zemljo hrvatska — lik moje puntarske domovine, Dalmatinski diptih), kantatu (Molitva suprotiva Turkom) narodni obred u duhu narodnih običaja vezanih uza smrt i pogreb Triptihon, dva gudačka kvarteta, zborove (ciklusi Konavosko pirovanje, Kirijes planina), pjesme za klavir i orkestar. Značajne su i njegove dvije opere: »Ekvinocij« (libreto prema istoimenoj drami pok. Iva Vojnovića) i »Zlato Zadra« (1953, izvedena 1954). Njegovu simfonijsku pjesmu »Zemljo Hrvatska«, koja je komponirana na revolucionarnu temu »Zdignite brati« izvodio je u Zagrebu Državni simfonijski orkestar (dirigent Milan Horvat). Brkanović je za operu »Zlato Zadra« našao svoje likove na Škrinji sv. Šimuna, koja je prema zadarskom umjetnič-

kom spomeniku vjerno reproducirana i sada izložena u atriju Akademijine palače na Zrinskom trgu u Zagrebu. Akademijina izložba »Zlato i srebro Zadra« i značajni Krležin esej o umjetničkoj riznici Zadra bili su Brkanoviću solidan umjetničko-idejni vodič i stvaralački impuls. Na elementima zadarske umjetničke kulture i na legendi o Šimunu iz Zadra izradila je Dunja Robić pjesnički libreto za Brkanovićevu operu. Brkanović je svoju radnju prenio u 1.101. godinu u doba, kada je živjela stara vještica — vračara Barbara sa sinom Ivom i lijepom hromom kćerkom Marijom. Barbara je posjedovala škrinju, za koju je tvrdila da je sarkofag (škrinja) sv. Šimuna. Onaj tko uspije vratiti svečeve škrinje steći će prema starom proročanstvu »krunu i srcu smrt«. Barbara je nagovorila nekog probisvijeta Šimuna, da pođe u Mletke i ukrade moći, a ona će zato dati svoju Mariju za ženu. Ali Marija ne će da pristane i bježi s bratom Ivom preko mora. Inače je djelo obilježeno zbivanjem i elementima sredovječnog života: karneval na ulici pred kućom vješ-

tice Barbare, putovanje lađom preko mora, borba za svetačke moći, jadikovanje majke Margarite nad Šimunovim mrtvim tijelom i t. d. Marija poslije smrti boraca za škrinju ispunjava majčin zavjet i oslobađa grad Zadar, tako da opera završava velikom apoteozom miru:

Idi Mariji djevojčice naša, idi,
hroma ljepotice, idi!
siva golubice, idi!

Sa glava naših skini srebrnu krunu muke
umjesto rata, donesi nam mir.

Ivan Brkanović svojim se umjetničkim stvaralačkim radom afirmirao kao jedan od najdarovitijih naših kompozitora. Našao je svoj osebujni individualni umjetnički izražaj. Brkanović se jedno vrijeme bavio i muzičkom kritikom surađujući u dnevnoj štampi i u časopisima. Kako je sada u naponu svoga stvaralačkog rada, od njega se očekuju novi, još značajniji prinosi hrvatskoj muzičkoj kulturi.